

A szív helye

Egy hónapra el kellett hagynom Vízivárost. Egy porcikám sem vágyott rá, de Dita ott mászkált a házfalak között, mint egy sötét kísértet. A bentlakásos gimnáziumi korszakom óta az első biztos pont volt az életemben ez a városrész. Majdnem tíz éve éltem már ekkor itt. Pedig véletlenül keveredtem ide. Lakást vásárolni indultam valahol máshol Budán, mert az oldal azért biztos volt. Eladták mire odaértem. Az ingatlanos lelkiismeretes volt. A válság legmélyebb pontján jártunk, pangott a piac, aki nem volt igazán profi a szakmában, elvesztette az állását. Ajánlott egy másik budai ingatlant. Egy lerobbant, ütött-kopott száztíz éves háztömb volt a cím, klasszicista alapokon távol-keleti ívek díszítették a frontot a tetőrész alatt. Megvetemedtek az ablakkeretek, szórtan hiányoztak a faredőnyök az ablakokról. A lépcsőházban még kint volt a légvédelmi óvóhely-felelős lakásának száma. Az udvaron körbe térdmagasságban futó pinceablakokat vastag, robbanás biztos vasredőnyök védték.

A környék csendes volt, mint egy halotti tor.

Egyből beleszerettem.

Az utcai kiskereskedések ablakában ott lógott a kiadó tábla, nyugdíjra készülő boltosok adták el bennük az utolsó light kólát. Letűnő szakmákkal volt tele az utca, szatócs, színes-tévé-szerviz, bőrdíszműves, könyvkötő. A mesterek többsége drágábban és pontatlanabban dolgozott, mint a közeli plázában a főiskolát halasztó miszterminites srácok, mégis inkább mindenki idejárt. Vízivárost nem jó elhagyni. Mintha sűrű erdőből lépne ki az ember, rögtön egy túlszűfolt sugárútra.

Odabent gazzal felvert udvar, tipikus ódon sárga járólappal, omladozó körfolyosókkal, cselédlépcsőházzal. Már ekkor hallottam a másodikról leszűrődő kéjes, ritmikus nyöszörgést. A tartófalak méter vastagok voltak, a válaszfalak viszont papírvékonyak. Azonnal beleszerettem a házba, pedig a lakást még nem is láttam. Avított, bútor és naftalin szagú garzon volt, egyértelműen egy évtizedek óta bezárkózva élő öregasszony élettere. Rózsafüzér, hamutálban ékszerek, ránézésre tonnasúlyú réges-régi gáztűzhely, az a típus, ami még vaslábakon állt. A konyhában falra szerelt, súlyos fémmosdó helyettesített mindent, amit a modern konyhák tudnak. Akár egy nagyobb gyereket is meglehetett volna benne fürdetni. A szobában klasszikusok a vitrinben, matt borítójú, század eleji kiadások, aranypázmákkal díszítve.

A falak között ott motoszkált az elmúlás.

Az egykori tulaj valószínűleg itt halhatott meg. Halála pillanatában viszont elégedett lehetett. Hagyott maga után temetésnyi pénzt és rendezte a dolgait: könnyű volt a szoba levegője, semmi nyomasztó nem volt benne.

Pár percig ücsörögtem a kicsinyke nappaliban. Az ingatlanos kint várt addig az udvaron, ráérősen dohányzott.

A vékony falakon keresztül, valahonnan a másodikról továbbra is vad szeretkezés hangja szűrődött le. Most, a csendben, kristálytisztán lehetett hallani. Ritmikus, fájdalmas, a másik hátába körmöt vájó nő jajgatás. Teltek a percek, nem akart alábbhagyni, kezdem irigyelni a fickót.

Egy darabig még ücsörögtem a koloniál szófán, próbáltam elképzelni magam a lakásban és sikerült. Kimentem a konyhába és bólintottam, hogy megveszem a lakást.

Úgy éreztem, illik hozzám ez az előregedett, ütött-kopott háztömb és garzon, a salétromos udvari falak és a sárga járóköveken kitüremkedő gaz és fűcsomók.

Megbeszéltük a részleteket, ügyvéd, ilyesmik. Pár papírt aláírtunk még a konyhában, alulírott Janega Kornél, továbbiakban Vevő, és hasonlók. Leszerveztük az első találkozót az örökösökkel.

Közben folyamatosan beszűrődött a ritmikus jajgatás az udvarról.

Most, jó tíz évvel később mégis úgy döntöttem, elutazom egy kis időre. Elköszöntem a kávézóknak az ismerősöktől, az egyiknek adtam kulcsot a lakásomhoz, hogy valakinél azért legyen, ha kellene. Nem is ismertem igazából, csak azt tudtam, hogy vízivárosi és ez elég is volt. Ez általában elég volt mindannyiunknak. Tudtuk, mikor kell a másikra rászólni, ha túl sokat ivott, tudtuk, kihez forduljunk, ha nincs kivel eltöltenünk a péntek estét, vagy ha le kellett passzolni a kutyát egy hétvégére. Elmeséltük egymásnak a legmélyebb titkainkat anélkül, hogy akárcsak kicsit is ismertük volna egymást. És közben mindenki pontosan tudta, hogy a másik nem él vissza a hallottakkal.

Gergő a szomszéd utcában lakott, ő szerzett nekem egy istenháta mögötti helyet. Ki is béreltem azt a százéves présházat, jó messze mindentől. Január vége volt és jéghideg. Hülye, aki ilyenkor kiköltözik egy rosszul szigetelt présházba a világ végére, egy szőlőhegyre. De akkor nem bírtam tovább Vízivárosban maradni.

Díta két hónapja ment el, azóta nem értem utol magam. Alig aludtam. Víziváros úgy nehezült rám az együtt töltött két évvel, mint egy noir képregény esőáztatta díszletei. Minden bérház minden árnyékában, az udvarok gazszagában, az okker lámpák fényében ott volt, fojtogatott, fölém magasodott, mint Gotham cityben a tűzfalakon nyúló hosszúkarmú árnyékok.

A présházban volt víz meg áram, de a komfort ennyivel véget ért. A szőlősor tetején a házoldal mellett félelmetes madárijesztő bókolt az érkezőnek. Fekete pantallót viselt, fején hatalmas kolozsvári cigány-kalap, a mellét képező zsákvászonra neon zöld mulatószakó feszült.

Egerek és csótányok szaladtak szét, amikor benyitottam. Egy napig csak az egérszart mostam ki a házból. Két szoba és a pince tartozott hozzá. A belső szobában régi paraszt ruhásszekrény, ágy, asztal gyertyatartóval. Bonyolult lett volna kifűteni az egész házat, ezért úgy döntöttem, ezt a szobát walkinfridge-nek használom majd. Odakint tombolt a tél, röpködtek a mínuszok, itt tároltam tehát az élelmiszert, amit a hónapra vettem, hűtő úgyszem volt a házban.

Kellett a raktár. Ott tartózkodásom idejére vettem négy rekesz sört, harminc kiló krumpelit, tíz kiló csirkehúst és ugyanennyi marhát, tíz kiló hagymát, hat zacskó spagetti tésztát, öt kiló narancsot, ugyanennyi citromot, két üveg Unicumot, egy üveg vodkát, pedig vodkát sosem ittam amúgy, de úgy gondoltam, koktéllalapnak a hidegben jó lesz. Továbbá vettem a hegyen kezdetnek tíz liter rizlinget is. A rizling szerethető. Nem izgalmas, de megbízható bort ad.

A hegy alján egyetlen lámpa jelezte a civilizáció végét, tőlünk legalább tíz kilométernyi körben nem volt élet.

Már sötétedett, amikor fát vágtam. Nedves fa volt, alig akart begyulladni a kályhában. A zömök préház repedező, hanyagul meszelt falait két napig tartott átfűteni. Addig rágta a hideg az idegeimet. Amikor egyedül maradtam, rám jött a városiak félelme, pár óráig a sarokba bújva rettegtem, hogy hátha rám tört valaki a sötét fagyos januári éjszakában a hegyen. Aztán lassan előjött a szlovák hegysekben töltött gyerekkorom. Az első éjszaka mindent ezerszer ellenőriztem, zártam a dupla faajtót, székkal torlaszoltam el, folyton kisbalta volt az övembe tűzve.

A harmadik napon hajnalban arra riadtam, hogy nyitva hagytam az ajtót. Halálos nyugalommal feküdtem a ropogva-recsegve izzó kályhatűz fényében, néztem a plafongerendázat és a tetőszerkezet résein beszűrődő csillagfényt, és arra gondoltam, ha valakinek véletlenül nem lenne jobb dolga, mint engem megölni, hát tegye.

Így töredezettség-mentesíttem egy hónapon keresztül a tomboló januári télben.

Volt a ház tövében egy budi, klasszikus kicsike fabódé, a húgytól és szartól nedves karimájú falyukkal a közepén, amibe beleszarik az ember, hogy aztán az eredmény másfél másodperc késéssel zuhanjon rá hangosan cuppanva az összes korábbi delikvens mocskára.

Az ajtó falapján egy hatalmas, tipikus szívforma éktelenkedett.

Minden reggel, szarás közben a szív helyét kellett nézmem a bomló ürülék szagában ücsörögve. A lyukon át feltűntek a távoli hegyek, a tiszta kék ég, a kristálytisza levegő, a világosság és rendszerezettség.

Az élet maga, minden egyes pompájával berobbant rajta.

Csak a szív helyén belül volt ordenaré szarszag.

Ez a szarszagú fabódé volt az én szívem helye.

Két szomszédom volt a hegyen. Jani, a bazaltorgonák tövében. Volt Novája. Ő kezdte legkorábban a szüretet minden ősszel, mert addigra rendszerint elfogyott a bora. És Zsibi, a faházfoglaló hajléktalan, aki kicsivel lentebb lakott. Sosem fűtött, a legnagyobb hidegben sem. Az arca kék volt a fagytól és az alkoholtól. Az első napon, amikor otthagytak, bekopogott hozzám, Unicummal kínáltam, utána minden nap megjelent valamilyen ürüggyel.

Az első pár nap, viszonylag nyugodtan telt. Élveztem, hogy nincs semmi dolgom. Nem vár a munka, nem kérdeznek baromságokat a munkahelyemen és senki nem akar tőlem semmit. Ez volt talán a legmegnyugtatóbb.

Írtam is. Gyűlölöm a terápiás írást. Egyszer beszélgettem egy negyvenes csajjal, a szövegeit mutogatta. Üvöltött minden sorából, hogy ő már elmúlt negyven és még semmi értelmeset nem tett az életben a gyerekevelésen kívül, ezért most kitalálta, hogy írni fog. Nyilván azért, mert hangszeren megtanulni kissé bonyolultabb lenne.

– Imádok írni. Jobban leszek tőle – mondta mosolyogva és roppant ellenszenves lett azonnal.

– Ha jobban leszel tőle, akkor valamit baromi szarul csinálsz – okosabbat nem tudtam neki mondani. Azóta sem állt velem szóba.

A második héten kezdődtek a bajok.

Összemosódtak a napok és éjszakák, olyan nagy volt a csend és a rendszerezetlenség körülöttem, hogy egy idő után már nem tudtam követni, mióta vagyok itt, hány óra van, és ilyesmik.

Rémálmaim voltak.

Apám kísértett minden éjszaka.

Azt álmodtam, hogy megdugja Dítát. Fogalmam sincs, hogy rakta ezt egyáltalán össze az agyam, fojtogatott sokáig ennek a teljesen értelmetlen álomnak az emléke.

Ahogy a préház konyhaasztalára szorítja, míg én ledermedve fekszem a kályha melletti derékaljon, mozdulni sem bírok, pedig minden erőmmel azon vagyok, hogy uralni tudjam a testem, de nem megy. Mindent kristálytisztán láttam, minden teljesen valóságos volt, ott feküdtem és képtelen voltam megmozdulni. A testem kárörvendő mozdulatlan-sággal reagált a pánikomra, nem tudtam a kisujjamat sem mozdítani.

Végig kellett nézmem, ahogy a képzeletemben az apám, akit harminc éve nem láttam, legalább tizenöt éve halottnak lett nyilvánítva és öt éves koromban lépett ki az életemből, durván és röhögve teszi magáévá életem szerelmét a konyhaasztalon, miközben a háttérben duruzsol a százéves préház kicsinyke fémkályhája.

Díta arca kéjes volt és kárörvendő. Végig engem figyelt, egy percre sem vette le rólam a szemét. Szép vonalú, fiatal mellei ritmikusan rázkódtak. Csípőjén a kis súlyfelesleg idegesen rezgett.

A pulzusom olyan magas volt, hogy már szinte egybefüggő zúgásként hallottam.

Biztos voltam benne, hogy most fogok meghalni.

Volt egy karakterem az első regényemben. Így öltem meg, ez jutott eszembe. Kivitettem egy hegyi házba és addig itattam alkohollal, míg belehalt és a fagyott, aszott tetemét csak tavasszal találták meg. Most száll vissza rám, ez járt a fejemben.

Hajnalban ébredtem a hajópadlón. A szoba teljesen kihűlt már, a kályha feketén kongott a félhomályban. Vacogtam, elkétkültek az ujjaim a hidegben, a kutyám nyalta az arcomat. Gyújtóst kerestem, némi kéreg és aprófa még maradt a házban, de papírt sehol nem találtam. Az újságpapírokat, amik be voltak készítve, valamikor az előző este használtam el. Dideregtem, csak arra tudtam gondolni, hogy végre begyulladjon a tűz a kályhában. Az volt a csoda, hogy egyáltalán túléltem. Kutattam a szobában, semmit nem találtam.

Az asztal viszont tele volt a kézírataimmal, legalább ötven-hatvanlapnyi telefirkált, kapcsolva lekörmölt jegyzet és vázlat. Sietve elkezdtem a telefonommal fotózni a lapokat, majd azonnal gyűrtem is össze és dobtam a kályhába. Pár perc múlva fellobbant a lángja, az aprófába harapott.

A nulla fokra hűlt házat lassan átjárta a meleg.

Nem emlékeztem, hogy kerültem a padlóra. Minden porcikám át volt fagyva. Rövidet töltöttem magamnak. Nem volt kéznél más pohár, egy teásbögrébe borítottam a hidegtől remegő kézzel a Sztolicsnaját, úgy emeltem a számhoz két kézzel, mint ahogy a forró teát szokták. Amikor megittam a bő egy deci töménytet, visszafeküdtem aludni a derékaljon elhelyezett dupla báránybunda takaró alá, előtte még megraktam a kályhát. A kutyám vacogva mászott be mellém a bundák alá.

Zsibi ébresztett. Percekig dörömbölt a préház vasalt faajtáján, mire felébredtem. Unicumoztunk és reggeliztünk, együtt. Kék volt az arca és mindkét keze a hidegtől. Fogalmam sem volt, hogy bírja fűtés nélkül.

Reggeli után kiültem a szív helyére. Néztem az ívelt lyukon át a szemközti hegyoldalt a távolban, a hófödte háztetőket a szomszédos falu nyugodt téli utcáin. Teljesen megállt az élet a környező kislefalvakban a tomboló januárban. Békésen eregették a füstöt a kémények. Kugli fákért mentek, esetleg pálinkáért szomszédba az emberek. Hószünet volt az

iskolákban és leálltak a buszjáratok, meg sem próbálták eltakarítani a folyton szakadó havat. Recsegtek-ropogtak a súly alatt a szőlősorok támrendszerei. Egyre mélyebbre hajlott a madárijesztők feje a sorok végében. Róka és vaddisznó nyomok borították a fehér tájat.

A harmadik hétből már nem is emlékeztem semmire. Nem zuhanyoztam legalább két hete. A városi ruháimból már semmit nem használtam. Durva, vastag melósruhákban voltam, amiket a házban találtam. Dreheres zubbony, kék overall, béléses gumicsizma. Néha-néha már elfelejtettem fűteni is. Egész nap, sőt, sokszor éjszaka is kint ültem a présház előtt. Néztem a félelemérzet nélkül grasszáló rókákat, szívtam a cigarettákat egymás után. Barna Szofit, amit a faluban vettem jó pár kartonnal, amikor ide érkeztem, pedig évek óta nem is dohányoztam. Most elszívtam naponta két dobozzal.

Teljesen kiürült a fejem. A pulzusom alig érte el a hatvanat.

Gergő jött értem. Nem volt erőm semmihez, melósruhában, gumicsizmában, mosdatlanul szálltam be mellé a kocsiba. Az otthonról hozott, akkor még katonásan összehajtogatott, szépen táskákba csomagolt holmikát most össze-vissza, kitüremkedve, gyűrve dobtam be a csomagtartóba. Még egy szál cigarettát elszívtam a présház előtt. Ropogott a lábam alatt a hó, húzta a vállamat a sok csomag, amivel le kellett sétálnunk a hegyről az autóhoz.

A szél enyhén fújt, kicsapta a budi ajtaját. A szív helye integetett nekem a szélben.

Épp indultunk volna, amikor az egyik madárijesztő feladta a küzdelmet, reccsent és leszakadt. Megpróbáltuk, amennyire lehetett, összeszedni a darabkáit, a neonzöld zakót és a pantallót lefejtettük róla, bedobtuk a présházba. A szalmazsákokat és a többi tartozékot a szőlősor végében hagytuk, mint egy elszáradt holtestet.

Hazáig meg sem szólaltunk. Az éjszakai autópálya fényében néha gúnyosan fénylett fel az ablakokban a kócos, borostás, gondozatlan arcom és a Dreher felirat a sötét melósruhámon, ami rajtam maradt.

Késő este értünk vissza Vízivárosba. Alig bírtam bevánszorogni a kutyával és a holmikkal a lépcsőházba, minden erőm elhagyott, mire a lakásajtóm elé értem. Ledobtam magam a küszöb elé, ráültem az egyik táskára. Előkerestem az utolsó szál Szofit, ami volt nálam, rágyújtottam.

A lakásokban zajlott az élet. Szép hétköznapjuk volt az itt lakóknak. A körfolyosók mögött a félig behúzott függönyök mögül kiszűrődött a boldogság az udvarra. Hitelt utaltak, számlát fizettek a derengő laptopok fényében. Gyerekek szaladtak át az egyik szobából a másikba, villogott a tévé a háttérben. A körfolyosókra nyíló konvektorok eregettek a meleg szénmonoxidot az udvarra, homályosan remegett a hőjüktől az ablakok előtt a fény, miközben a sötétben porló tévézaj szitált. A lakók mindent elpakoltak alvás előtt, pizsamába öltöztek, fogat mostak, ellenőrizték az ébresztőórákat, rég nem voltak már jelen a fészbúkon.

A beköltözésem hete jutott eszembe ott akkor, ahogy félig halottan, magamból teljesen kivetkőzve, ócska melósruhákban ültem az ajtóm előtt.

Talán második hete lakhattam itt, ugrott be az emlék. Szidtam magamban, irigykedve a fickót, akinek nincs jobb dolga, mint naponta többször megdugni azt a nőt a második emeleten. Minden áldott nap felzendültek a ritmikus nyögések, mintha csak valamilyen vígjátékban élnénk. Éjszaka volt, hogy hangos zenével nyomtam el a hangokat, hogy ne kelljen mások örömét hallanom. Szidtam a század eleji építészeket, hogy csak a támfalakra figyeltek. Talán ez volt az elsődleges, hogy az alapok századokig itt álljanak, a többi fal úgymint cserélhető. Talán csak százötven évvel ezelőtt még egyszerűen nem volt annyi zajforrás, hogy ez lényeges legyen. Az elektromos világítást még jó húsz évvel később kezdték el a városrészen bevezetni, az utcai világítás is még gázlámpákkal volt biztosítva. Hosszúkarú lámpagyűjtőkkel járták körbe a környéket sötétedéskor és gyűjtötték meg egyesével a lámpákat sósorszeszbe itatott kanóccal. A lakásokban meg véget ért az élet, nem volt zajongás, mi nek is kellett volna vastag hangszigetelő falakat építeni.

Két hete laktam itt, mikor hazaérve villogó mentőautó fogadott.

Tárva nyitva volt a lépcsőház ajtaja. Fehérköpenyes mentősök álltak az utcán. Nemsokára egy hordággal jelentek meg ketten. Lepedővel letakart emberformát vittek. A lepedő alól kilógott egy aszott, májfoltos női kar.

Amikor áthaladtak, zavartan elmentem mellettük. Hogy is kellene ilyenkor viselkedni. Jobb híján továbbmentem a lépcsőház felé, aztán be az udvarra. A szomszéd a körfolyosón cigizett. Laza, negyvenes fickó, az a megmondó típus, aki semmi miatt nem aggódik.

– Mi történt itt? – bizonytalanul kérdeztem, mint akinek igazából nincs is joga. A jöttmentek határozatlanságával.

– Megmurdelt az öreg csaj, végre csönd lesz – mondta a szomszéd, közben pöckölt egyet a cigarettáján, a hamu hosszan repült az udvar felé, félúton kihunyt a parázs a közepében.

– Hogy ki halt meg? – értetlenkedtem.

– Az öreglány, aki folyton jajgatott. Hónapok óta a végét járta, telerinyálta a házat a fájdalommal.

Ennek már tíz éve.

Én meg csak a szív helyére tudtam gondolni, nem is értem, miért jutott ez ott akkor az eszembe. Elszívtam még a cigarettát az ajtó előtt. A házban lassan mindenhol lekapcsolták a villanyt. Az öreglány lakását azóta megvették, vadonatúj nyílászárókkal szerelték fel, lapos tévé fénye szórta a kéket az udvarra bentről.

Mosásba dobtam a melósruhákat. Másnap dolgoznom kellett, zuhanyoztam és borotválkoztam, hogy jó munkaerő legyek. ■ ■ ■

Kálmán Gábor: 1982-ben született Érsekújvárott. *Nova* című regénye 2011-ben jelent a Kalligramnál, és 2012-ben elnyerte a legjobb elsőkötetesnek járó Bródy Sándor-díjat. *A temetés* című regénye (2016) szintén a kiadónknál jelent meg.